

ΕΚΛΕΚΤΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ Α. MORSE

ΤΟ ΤΕΧΝΑΣΜΑ ΤΟΥ ΡΙΣΕΛΙΕ

ΤΑΝ ένας νέος ώρατος, μή και πονηρός. Από την μπαλκονόπορτα μπήκε μέσα στο δωμάτιο. Σε μία άκρη, ξαπλωμένος άπ'άνω σε μία αναπαυτική πολυθρόνα, βρισκόταν ένας γέρος άνηπιρος, με πρόσωπο άχρό κι άδύνατο, που κρατούσε ένα άνοιχτό βιβλίο άπάνω στα γόνατά του...

Ο γέρος αυτός, ήταν ο Κρίστιαν Χόιντ, ο θεός του έου, ο οποίος είχε μπει τόσο άπρόσπαι μέσα στο δωμάτιό του.

Το σπίτι βρισκόταν σ' ένα έρημο, έξοχικό μέρος. Ο δημόσιος δρόμος περνούσε τρία χιλιόμετρα μακριά άπ' το σπίτι, και το χωριό άπειχε ακόμα περισσότερα. Ούτε ο έλαχιστος θόρυθος δέν τάραιζε την άπόλυτη ήσυχία.

— Άλλο, θείε Κρίστιαν! φώναζε ο νέος εθθαμα.

— Τί ζητάς έδω, Άλλοιιν; ρώτησε ο γέρος μυχρά.

— Θείε μου, ήρθα για μία δική μου δουλεία...

— Άιγο μ' ενδιαφέρει! Ξέρεις πώς δέν έγω πεία τίποτε το κοινον μαζύ σου, ούτε θέλω πεία να σε έζρω, ούτε χρήματα έχω να σου δώσω. Τί ήρθες λοιπόν να κάνης έδω;

— Θά σου τώ πώ άμέσως, θείε μου! έίπε ο νέος μ' ένα ειρωνικό χαμόγελο. Οπως βλέπεις, διάλεξα την κατάλληλη ευκαιρία για να έρθω, την ήμερα του πανηγυριού! Ξέρω πώς οί έπιηρέται δέν εινε στο σπίτι, άφου τούς στέλνει πάντοτε για να φρονίσουν, όταν γίνεται ή έμποροπανήγυρις. Έί-σας μόνος λοιπόν, σ' αυτή την έρημιά, κι' όσο κι' αν φωνάξης, ή άδυνατισμένη άπό την άρρώστια φωνή σου δέν θ' άκουστή, όχι σε τριών χιλιομέτρων άπόστασι που βρισκεται ο δημόσιος δρόμος, αλλά ούτε στην άκρη του κήπου...

— Διηλάθδ με άπειλείς;...

— Άκουσε, θείε! Έχω ανάγκη άπό χίλιες λίρες, τώρα άμέσως, και δέν φεύγω άπ' έδω, αν δέν μου τίς δώσης. Μη με άναγκάσης να τίς πάρω δια τίς βίαις. Ξέρω πώς όλη ή περιουσία σου θά πάμ μία μέρα στον «άγιο» άδελφό μου. Έπομένως, ο χαριτωμένος Πέτρος δέν θ' άδικηθή και τόσο, αν μου δώσης τώρα τίς χίλιες λίρες που μου χρειάζονται...

— Μπορεί να σου χρειάζονται, μά δέν σκοπεύω να σου τίς δώσω.

— Θείε, βρισκομαι σε τέτοια άπελπιστική θέσι, ώστε θά με άναγκάσης να κάνω καμμία τρέλλα...

— Θά σε καταγγείλω!

— Αυτό δέν θά το κάνης, για να μη άδικησης τον άξιαγάπητο άδελφό μου και τη μητέρα μου, δηλαδή την άδελφή σου...

Ο Κρίστιαν Χόιντ άναστέναιξε άνίσχυρος και κατόπιν έίπε:

— Άλλά που θέλεις να βρω τόσο χρήματα; Δέν τά έχω στο σπίτι.

— Το σκέφθηκα αυτό! Κάνγυνα σε. — Έξω άπ' έδω, κλέφτη, παληάνθρωπε!... φώναζε ο διευθυντής.

— Θ' άρνηθ, ξέρει πώς είσαι ένας παληάνθρωπος...

— Κι' αυτό το σκέφθηκα! Άλλά θά μου δώσης ένα γράμμα σου, στο όποιο θά τώ λες πώς είμαι ο Πέτρος, ο άγαπημένος άνεπιός σου. Δέν μάς γνωρίζει προσωπικώς έμένας και τον άδελφό μου και θά τώ πιστέψη. Κι' ώς ότου να έπιστρέψουν οί ύπηρέται σου, και να τον ειδοποιήσης, άφου μάλιστα δέν έχεις τηλεφώνο, έγω θά έγω εισπράξει τά χρήματα και θά βρισκομαι μακριά. Σου ύπόσχομαι να μη σ' ένοχλώσω πεία...

Ο Κρίστιαν Χόιντ έμεινε λιγα λεπτά συλλογισμένος, κι' άφηρημένος χάιδευε με το χέρι του το βιβλίο που κρατούσε.

Ξαφνικά, σαν κάτι να θυμήθηκα, χαμογέλασε πονηρά, και μ' ένα παράενο βλέμμα, έίπε στον άνεπιό του:

— Καλά! Άφου δέν μπορώ να κάνω άλλωθως. Θά σου δώσω το τέκ... Φέρε μου χαρτί, πένα και μελάνη.

Με άδύνατο, τρεμάμενο χέρι, ο Κρίστιαν Χόιντ, πήρε την πένα, που τώ έφερε ο άνεπιός του, κι' άργά, με κόπο, άρχισε να γράφη. Πρώτα ύπόγραψε τώ τσέκ στο όνομα του Πέτρου Μπάλφ, κατόπιν πήρε ένα φύλλο χαρτί, κι' ένδω ο Άλλοιιν έσκυβε πάνω άπό τον ώμο τώ θείου του και παρακολούθουσε μ' ένδιαφέρον, ο γέρος έγραφε, προσέχοντας σε κάθε λέξι:

«Άγαπητέ Χένρυ,

Ο κομιστής είνε ο άνεπιός μου, ο Πέτρος, για τον όποιον σου μίλησα, κι' όχι εκείνος ο πιστεύσιος ο Άλλοιιν, ο όποιος...

— Θείε μου, με κολακεύετε! τον δέικοψε ειρωνικά ο νέος.

...Είνε ένας κλέφτης κι' άθλιος φεύτης... Έξακολούθησε να γράφη ο γέρος.

— Νά ειλικρίνεια μία φορά! Σ' ευχαριστώ, θείε!

...Σου τώ γράφο, γιατί δέν πρέπει γ' άρνηθής να τώ έξαγγιώσης τώ τσέκ, που θά σου παρουσιάσει έξ όνόματός μου. Άμφισ τον κατόπιν να ήρνη, γιατί βιάζεται πολύ. Χάιν της οικογενείας και της άδελφής μου τώ δίνω αυτά τά χρήματα.

Σ' ευχαριστώ κι' έλπίζω, φίλε μου, να σε ιδώ γρήγορα.

Κρίστιαν Χόιντ

— Πιστεύω, Άλλοιιν, έίπε ο γέρο-Χόιντ ειρωνικά, ότι τώ γράμμα μου είνε της άρεσκείας σου.

— Έχει άρκτη περιπλολογία, αλλά είνε σαφές, έίπε ο νέος.

Προτού βάλει τώ γράμμα μέσα στο φακέλλο, ο Κρίστιαν Χόιντ, τώ τσάκις προσεκτικα στη μέση, κατά μάκρος, τώ διάβασε πάλι προσεκτικά, και κατόπιν τώ έκλεισε.

— Θά πώ στον φίλο σας, τον Χένρυ Ντέντ, ότι είστε βέβαια άδυνατισμένος άπό την άρρώστια, αλλά πώς είστε ευδιάθετος...

— Νά, και να τώ πής ακόμα, έίπε ο γέρος, ένδω μία παράεξη λάμψι περνούσε στο βλέμμα του, ότι με βρήκες να διαβάζω τή βιογραφία τού Ρισελιέ. Άκριθώς μάλιστα την παράγραφο κείνη που έκανε τώ γέρο-καθηγητή μας, τον κ. Χάτς, να ξεκαρδίζετα από τά γέλια. Άν τώ τής αυτό, ο Χένρυ ασφαλώς θά πεισθί ότι είσαι πράγματι ο άνεπιός μου!

— Όστε ο καρδιναλιος Ρισελιέ, θά χρησιμεύση ως πιστοποιητικό! Λαμπρά! Ευχαριστώ, θείε! Έχε γεια!

Λέγοντας αυτά τά λόγια, ο Άλλοιιν Μπάλφ, γέλασε και βγήκε άπό τή μπαλκονόπορτα, μπήκε στο μικρό αυτοκίνητο, που τόν περιεμε μπροστά στο σπίτι κι' άπομακρόνθηκε όσο μπορούσε πιο γρήγορα.

Έτσι, στη βία του, δέν πρόσθε, τώ ίκανοποιημένο ύφος τώ θείου του, τώ όποιο δέν ταιριάζε με την περίπτωση, και ήταν μάλλον τώ ύφος ένδο παίκτου, ο όποιος, χάρις στο άριστοτεχνικό παιχνίδι του, είχε κερδίσει τήν παρτίδα...

Ο Άλλοιιν Μπάλφ γίνιε πρόθυμος δεκτός άπό τον Χένρυ Ντέντ, μόλις ο τραπεζίτης πληροφορήθηκε πώς ο έπισκέπτης του ήταν ο άγαπημένος άνεπιός τώ παλλού φίλου του. Διάβασε τώ γράμμα, κατόπιν φώναξε έναν υπάλληλο τής Τραπεζής, και τόν έταξε να πάη να έξαγγιώση τώ τσέκ.

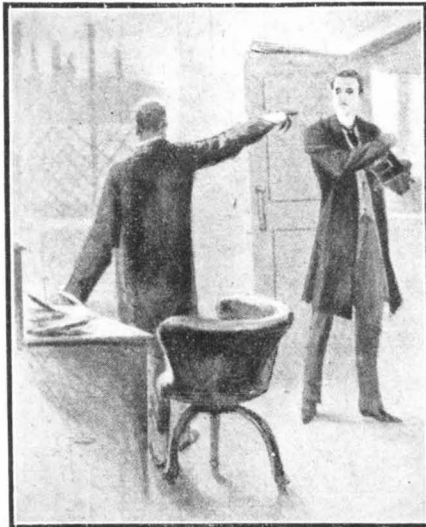
Ο φίλος μου δέν συνηθίζει να σκορπώ εύκολα τά χρήματά του, έλεγε ο διευθυντής, αλλά, όπως έμμεσα σας έκτιμα πολύ. Καθίστε, νεαρέ μου φίλε, κι' άς καπιούσιμε ένα πούρο, ως ό-του να σας φέρουν τα χρήματα. Πώς είνε ο θεός σας σήμερα;

Με προσποιητό ύφος ταπεινοφροσύνης, ο νέος κάθησε και άπάντησε:

— Έξακολουθεί, δυστυχώς, να είνε πολύ καταβεθλημένος άπό την μακριά άσθενία του. Εύτυχώς όμως διατηρεί τώ κέφι του. Τόν άφησα να διαβάξη τή βιογραφία τού Ρισελιέ. Φαίνεται, πώς αυτό τώ βιβλίο τόν ένδιαφέρει έξαιρετικα. Μου έίπε μάλιστα να σας πώ, ότι διαβάξε τή στιγμή που πήγα κοντά του, την παράγραφο για τήν όποια γελούσε τόσο πολύ ο γέρο-καθηγητής σας, ο κ. Χάτς. Και μωυ πρόσθεσε γελάοντας, πως αν σας υπνεθιμίζα τώ περιαστικό αυτό, θά σας βοηθούσε για ν' άναγνωρίσετε τήν ταυτότητα μου...

— Χά! Χά! Χά! Έκανε εθθαμα ο Χένρυ Ντέντ. Τόν καύμενο τόν γέρο-Χάτς, με τόν Ρισελιέ του!

Ένω μιλούσε, ο διευθυντής ζάρωσε μία στιγμή τά φρύδια του, τώ πρόσωπό του γίνιε μονομιές σοβαρό, πήρε πάλι στα

χέρια του τὸ γράμμα τοῦ φίλου του κ' ἀφοῦ τὸ διάβασε προσεκτικά, εἶπε μὲ αὐστηρὴ φωνὴ στὸν σασιασμένο νέο :

—Λυποῦμαι, Ἄλλουιν Μπάφ, ἀλλὰ πρέπει νὰ φύγης ἀμέσως, χωρὶς νὰ περιμένῃς νὰ πάρῃς τὰ χρήματα.

—Δὲν σὰς ἔνωῦ, κύριε Ντέντ! τραύλιζε ὁ νέος σιγά.

Ἄλλὰ ὁ διευθυντὴς, σηκώθηκε ἀπότομα ἀπὸ τῆ θέσι του καὶ ἔξω φρενῶν, βροντοφώνησε :

—Ἔξω ἀπ' ἐδῶ, κλέφτη! Παληάθρῳπε!...

—Ἄλλὰ, κύριε, τί πάθατε; τραύλιζε ὁ Ἄλλουιν. Εἶμαι ὁ Πέτρος Μπάφ... Μέσα στὸ γράμμα ὁ θεῖος μου γράφει...

—... Ὅτι εἶσαι ὁ Ἄλλουιν Μπάφ... Φύγε, προτοῦ φωνάξω καὶ σὲ πετάξουν ἔξω...

Ὁ νέος προχώρησε ἕνα βῆμα πρὸς τὴν πόρτα τοῦ γραφείου, κατόπιν κοντοστάθηκε, ἀνασήκωσε τοὺς ὤμους του μὲ ἀδιαφορία καὶ τέλος εἶπε :

—Κερδίσσατε σεῖς τὸ παιχνίδι, ἀλλὰ θὰ ἤθελα νὰ μάθω πῶς διὰβόλο, τὸ καταλάβατε.

Χωρὶς νὰ θέλῃ ὁ Ντέντ χαμογέλασε.

—Μόνος σου προδόθηκες, ὅταν μοῦ μίλησες γιὰ τὸν Ρισελιέ. Ὁ θεῖος σου εἶνε τετραπέτατος! Βασίστηκε φαίνεται στὸν πόθο σου νὰ πιστοποιήσης ὅτι εἶσαι ὁ Πέτρος καὶ μὲ ἄλλη ἀπόδειξι, ἐκτός ἀπὸ τὸ γράμμα του!

—Μὰ τί σέχει ἔχει ὁ Ρισελιέ; ρώτησε ὁ νέος μὲ ἀπορία.

—Ὁ καρβινάλιος Ρισελιέ ἤξερε πολλὰ τεχνάσματα, τοῦ ἀπάντησε ὁ Ντέντ ἀπόνους. Ἐνα ἀπὸ τὰ πολλὰ, εἶνε κ' αὐτό. Κάποτε ἔστειλε ἕνα γράμμα στὸν πρεσβευτὴ τῆς Γαλλίας, στὴ Ρώμη, στὸ ὄποιο τοῦ συνιστοῦσε ἕναν ἄθλιο, σάν κ' ἔσένα, πού του εἶχε ἀποσπάσει ἐκθισακτικά αὐτὸ τὸ γράμμα. Κι' ὁ καθηγητῆς μας, ὁ γέρο-Χάτς, μὰς ἔλεγε ὅτι...

—Ναί, ἀλλὰ αὐτὸ γράμμα! διέκοψε ὁ Μπάφ σασιασμένος, ὁ θεῖος τὸ ἔγραψε μπροστὰ στὰ μάτια μου.

—Νά, θλάκα! φώναξε ὁ Ντέντ, καὶ μὲ μιὰ κίνηση γεμάτη περιφρόνησι, πέταξε στὸ νέο τὸ γράμμα τοῦ θεῖου του. Παρ' το καὶ διάβαζε τὸ μόνος σου! Ὅπως θλέπει, εἶνε τσασκισμένο στὴ μέση, διάβασέ το πρῶτα ὅπως ἔχει δλόκληρο, καὶ κατόπιν διάβασε μόνάχ' αὐτὸ κείμενο, πού εἶνε στὴν ἀριστερὰ πλευρὰ τοῦ τσασκισματος. Αὐτὸ ἦταν τὸ τέχνησμα τοῦ καρδινάλιου Ρισελιέ.

Παραξενμένος ὁ Ἄλλουιν Μπάφ, πήρε τὸ γράμμα, κ' ἔσο προχωροῦσε στὴν ἀνάγνωσί του, τόσο χλωμιαζε.

Νὰ τί ἔγραφε τώρα ἡ ἐπιστολή :

«Ἀγαπητὴ Χένρυ,
Ὁ κομιστὴς εἶνε ὁ ἀνεύσιος μου ὁ Πέτρος, κ' ἔχει κείνος ὁ ἄθλιος, ὁ τιποτένιος ὁ Ἄλλουιν, ὁ ὄσιος, παρ' ὅλη τὴν καλὴ ἀνατροφή του, εἶνε ἕνας κλέφτης κ' ἄθλιος ψεύτης. Σοῦ τὸ γράφω αὐτό, γιατί δὲν πρέπει νὰ τοῦ ἐξαργυρώσης τὸ τοκε, πού θὰ σοῦ παρουσιάσῃ ἐξ ὀνόματός μου.

Ἀφσὲ τον κατοπιν νὰ φύγῃ, γιατί βιάζεται πολὺ.
Χάρην τῆς φωχῆς ἀβέλεψῃς μου, τὸ δίνω αὐτὰ τὰ χρήματα.
Σ' εὐχαριστῶ κ' ἐλπίζω, φίλε μου, νὰ σὲ ἴδω γρήγορα
Κρίστιαν Χότντ»

Ὁ Ἄλλουιν Μπάφ δὲν τόλμησε νὰ σηκώσῃ τὰ μάτια του καὶ ν' ἀντικρῶσῃ τὸ αὐστηρὸ βλέμμα τοῦ διευθυντοῦ. Ἀκούμπησε τὸ γράμμα ἀπάνω στὸ γραφεῖο καὶ μὲ τὸ κεφάλι σκυφτό, βγήκε ἔξω.

ΤΗΣ ΣΤΙΓΜΗΣ

ΖΕΣΤΑ ΚΑΙ ΚΡΥΑ

Στὴ φάσμα :

Περιηγητῆς.—Καὶ πόσα παιδιά ἔχετε, μίστερ Γκρήν ;

Γκρήν (ἀμφοβολῶν).—Μὰ δὲν ἔξω ἀκριβῶς... Εἶνε ὁ Μπόμπ, ὁ Τζάκ, ἡ Ἀλίαν... Γυναῖκα ! Πόσα παιδιά ἔχομε ;

Κυρία Γκρήν.—Ἐφτά. Πέντε ἀγόρια καὶ δύο κορίτσια.

Περιηγητῆς.—Μεγάλη οἰκογένεια... Μὰ καὶ μεγάλη φάσμα, μίστερ Γκρήν. Ἔχετε πολλὰ ζῶα, ἰσποθέτω.

Γκρήν.—Βέβαια, 173 βόδια, 8 ἄλογα, 781 πρόβατα, 27 γουρούνια, ἄτερα 315 χήνες, 18 διάκους καὶ 259 κόττες !..

Στὸ δικαστήριον. — Ὁ μωτέρινο σύζυγος :

Ὁ πρόεδρος (στὸν κατηγορούμενο σύζυγο). — Τὸ τραῦμα πού προξένισες στὴν καιμένη τῆ γυναῖκα σου ἦταν σοβαρὸ. Πρέπει νὰ σὲ στείλω φυλάκῃ.

Ὁ σύζυγος. — Μὴν τὸ κάνετε αὐτό, κύριε πρόεδρε, γιατί θὰ γίνετε αἰτία νὰ διακόψομε τὸν μῆνα τοῦ μελιτος !..

ΤΑ ΕΚΤΑΚΤΑ ΤΟΥ ΜΠΟΥΚΕΤΟΥ

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΟΥ ΛΑΟΥ

Ο ΕΝΑΣ ΤΗΣ ΕΜΥΡΙΖΕ ΚΑΙ Ο ΑΛΛΟΣ ΤΗΣ ΒΡΩΜΟΥΣΕ

—Καλὲ μάνα, πάντρεψέ με, —Νὰ σοῦ δώσω μπαρμπεράκι
σπιτονοικοκύρεψέ με. ὄμορφο παλληκαρακί.
—Νὰ σοῦ δώσω μπακαλάκι, —Καλὲ μάνα, δὲν τὸ θέλω,
ὄμορφο παλληκαρακί. γιατί πέφτω καὶ πεθαίνω.

—Καλὲ μάνα, δὲν τὸν θέλω Οὔλῃ μέρα μπαρμπερίζει
γιατί πέφτω καὶ πεθαίνω. καὶ τὸ βράδυ μουμουρίζει.
Δὲν τὸν παίρνω τὸν μπακαλάκι —Νὰ σοῦ δώσ' ἕνα ραφακί,
πού βρωμᾷ ἐληγὸς καὶ λάδι. ὄμορφο παλληκαρακί.

—Καλὲ μάνα, δὲν τὸ θέλω, —Καλὲ μάνα, δὲν τὸ θέλω,
γιατί πέφτω καὶ πεθαίνω. γιατί πέφτω καὶ πεθαίνω.
Οὔλῃ μέρα ράφτει, ράφτει, Οὔλῃ μέρα ράφτει, ράφτει,
καὶ τὸ βράδυ μύγιες χάφτει!

Ο ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣ

Στὶς δεκοχτὸ τοῦ Γεναριοῦ —Νὰ κ' ἔρχεται ὁ Παρασκευᾶς
στήσανε τὴν καρμανιόλα, στὸ δημόσιο τ' ἀμάξι
μέσ' τ' Ἀνάπλι ἔξω στὴν Πρό- (νοια, καὶ) οἱ εὐζῶνοι μὲ τὴν τάξι.

νὰ κόψουν τὸν Παρασκευᾶ, —Τράβα, τοῦ λέν, Παρασκευᾶ
τὸν καταδικασμένο, τράβα καὶ μὴ κοντοστέκει,
καὶ τὸν καταφρονεμένο. γιατί διάφορο δὲν ἔχεις.

Μιὰ Κυριακὴ πρῶτ-πρῶτ, Πρῶτο σκαλί π' ἀνέβαινε
τὴν βλέπουσε στημένη, κ' εἰς τὸ δεύτερο παταίε :

καὶ στὰ κόκκινα ντυμένῃ... Τὸ φεσάκι του πεταίε :

—«Ὅσοι εἶστε φίλοι κλάπετε (με,
καὶ σεῖς ὄχτροι χαρῆτε
καὶ στὰ κόκκινα ντυθῆτε!...»

Η ΧΗΡΑ

Γι' ἀφογκραστήτη νὰ σὰς πῶ, τί ἔπαθε μιὰ χήρα.
Τὸ φουστανάκι τ' ἔχασε κ' εἶπε πῶς ἴγῳ τὸ πήρα.
—Ἡ χήρα ἡ κακομοῖρα,
ἐγὼ δὲν τῆς τὸ πήρα !..

Ἄνίσως καὶ τὸ πήρα ἐγὼ, ν' ἀδιοκοθανατήσω,
νὰ πᾶν' νὰ μὲ κρεμάσουνε στοῦ βαρελιοῦ τὸν πήρο...
—Ἡ χήρα ἡ κακομοῖρα,
ἐγὼ δὲν τῆς τὸ πήρα !..

Ἄνίσως καὶ τὸ πήρα ἐγὼ, ν' ἀδιοκοθανατήσω,
νὰ κρεμασῶ στὰ λάχανα, νὰ πῶσ' στὰ μαρούλια...
—Ἡ χήρα ἡ κακομοῖρα,
ἐγὼ δὲν τῆς τὸ πήρα !..

Ἄνίσως καὶ τὸ πήρα ἐγὼ, ν' ἀδιοκοθανατήσω,
νὰ μὲ ἀλυσσοδέσουνε μὲ μιὰ τσαπέλα σῦκα...
—Ἡ χήρα ἡ κακομοῖρα,
ἐγὼ δὲν τῆς τὸ πήρα !..

Ἄνίσως καὶ τὸ πήρα ἐγὼ, ν' ἀδιοκοθανατήσω,
νὰ μὲ πετροβολήσουνε μ' αὐγὰ καθαρασμένα...
—Ἡ χήρα ἡ κακομοῖρα,
ἐγὼ δὲν τῆς τὸ πήρα !..

Ἄνίσως καὶ τὸ πήρα ἐγὼ, ν' ἀδιοκοθανατήσω,
νὰ σπάσουνε τὰ δόντια μου μὲ μιὰ χλωρὴ μιτζίθρα...
—Ἡ χήρα ἡ κακομοῖρα,
ἐγὼ δὲν τῆς τὸ πήρα !..